

Briller och barn

En rapport om barns behov av glasögon och landstingens otillräckliga bidrag.

Intyg från kurator på skola:

"Skolan har kunnat hjälpa pojken med diverse skolmaterial. Han behöver också glasögon men skolan kan inte hjälpa till med det. Familjens inkomst ligger strax över bidragsnorm och de får inte hjälp av socialtjänsten.

Bifogar kostnadsförslag på 3.360 kr från optiker. Hoppas på hjälp från er, det finns ingen annan utväg."

Majblomman
Alla barns blomma

Innehåll

Förord: Barns rätt till synutveckling.....	3
Snåla bidrag till barns glasögon	4
Problemen börjar i skolan.....	5
Politikers röster om glasögonbidraget.....	6
Vilka barn behöver glasögon?	7
Synutveckling.....	6
Hur behandlar man synfel?	8
Allt fler barn i hushåll med en låg ekonomisk standard	9
Sveriges största barnhjälsorganisation.....	9
Bilagor:	
Tabell över landstingens glasögonbidrag i aktuell undersökning.....	10
Partiledarnas svar om glasögonbidrag 2006.	10
Hjälpmedel och samhällsstöd om man har funktionsnedsättningar.....	14
Majblommans rapporter och PM.....	15

Göteborg 2008-10-02
Rapport nr 18
Majblommans Riksförbund
Kungsgatan 28, 411 19 Göteborg
Telefon 031 – 60 68 90
www.majblomman.se
info@majblomman.se

Barns rätt till synutveckling

Utanförskap och marginalisering av barn i samhället kostar mycket, såväl i mänskligt lidande som i pengar. Vägen mot ett utanförskap går dessutom i allt snabbare takt. Barn i familjer med låg ekonomisk standard har oftare psykiska besvär och sämre hälsovanor. I Barnombudsmannens rapport *"Hur kul är det på en skala"* angav barnen att det man var minst nöjd med i sitt liv var att man oroade sig över familjens ekonomi.

Lennart Köhler, barnläkare, professor emeritus, menar att de mest sårbara barnen finns bland dem som har svagaste socioekonomiska förutsättningarna, såsom låg inkomst, låg utbildning, ensamstående föräldrar.

Majblommans kunskap om barns behov är aktuell och unik. Genom de tiotusentals bidragsansökningar som årligen kommer till Majblomman ser vi behoven och hur de skiftar över åren. Vi hjälper barnen direkt med bidrag samtidigt som vi väcker opinion för de behov som är uppenbara brister i den allmänna välfärden.

Majblomman delade i fjol ut närmare 22 miljoner till barn i Sverige som har det besvärligt på grund av sjukdom, funktionshinder eller social situation. Nödvändiga saker som kläder, skor och glasögon ligger i topp.

Vi har tittat närmare på varför bidragsansökningar till barns glasögon ökar kraftigt.

Otillräckliga glasögonbidrag gör att barn inte hänger med i skolan

En aktuell undersökning visar att 4 av 10 av de föräldrar vars barn behöver glasögon inte haft råd att köpa glasögon. Problemet är stort för de familjer det berör, det handlar om känslan av skam och oro. Det handlar om medicinska problem och det handlar om ett utanförskap i såväl skolan som på fritiden.

Nedsatt syn och synfel bör därför betraktas på samma sätt som nedsatt hörsel eller annat funktionshinder. Det är nödvändigt för att barn ska kunna utvecklas och hänga med i skolan och delta i gemenskapen med sina kamrater.

Barn måste få bidrag till glasögon oavsett var de bor. I dag är bidragen otillräckliga, och i Stockholms läns landsting drogs bidragen in helt år 2004. Dessutom bör även skolbarn få bidrag till glasögon. I dag är det ytterst få landsting som beviljar bidrag till barn som är över åtta år.

Majblommans krav är att betrakta synhjälpmedel som medicinsk behandling eller hjälpmedel för en funktionsnedsättning. Bidrag till synhjälpmedel måste snarast införas så att barn med nedsatt syn också kan hänga med i skolan och på fritiden!

Lena Holm
Generalsekreterare

Snåla bidrag till barns glasögon

Majblommans kartläggning av glasögonbidrag till barn visar på allvarliga brister. Reglerna skiljer sig åt mellan olika delar av landet och generellt sett är bidragen för snåla. Stockholms läns landsting har till och med avskaffat glasögonbidraget.

I ett fåtal landsting är glasögonen gratis, men bara upp till 7 års ålder:

- Gävleborg
- Kronoberg
- Norrbotten
- Västmanland

I andra landsting ges ett fast belopp (oftast mellan 400 och 500 kronor), i vissa fall är bidraget beroende på hur avancerade glasen är. Bidragen gäller glasen, bidrag till bågar ges oftast inte. I de fall det ges handlar det som högst om några hundralappar. Men bågar och standardglas för barn kostar mellan 1.000 och 2.500 kronor.

Bidragen erbjuds dessutom bara till barn till och med 7 års ålder med något undantag. Förutsättningen för subvention är recept från läkare som visar att barnet behöver glasögon. Det beror på att optiker inte får göra synundersökningar på barn innan de fyllt åtta år.¹

Starkt stöd för glasögonbidrag till barn

Majblomman lät Novus Opinion ställa ett par frågor den 12-13 augusti ².

Svaren visar att 9 av 10 anser att barn med synfel bör få bidrag till glasögon (på samma sätt som barn med nedsatt hörsel får hörhjälpmedel). En majoritet av dem anser att bidraget bör utgå oavsett föräldrarnas inkomst.

- 54 procent tycker att barn med synfel bör få bidrag till glasögon
- 39 procent tycker att bidrag till barnglasögon bör vara inkomstprövat
- 4 procent tycker inte att barn med synfel bör få bidrag till glasögon
- 3 procent vet inte/har ingen uppfattning

4 av 10 har inte råd med glasögon

Undersökningen visar att 12 procent av de tillfrågade som har barn som bor hemma har varit tvungna att vänta med beställa eller hämta ut glasögon till sina barn eftersom de inte hade råd just då.

- 12 procent har av ekonomiska skäl varit tvungna att vänta med glasögon till sitt/sina barn
- 70 procent svarar att barnet/barnen inte har behövt glasögon
- 18 procent har haft råd med glasögon till sitt/sina barn

Av de föräldrar som uppger att deras barn behöver glasögon har 4 av 10 inte haft råd med glasögon.

---

¹ Leg optiker beräknas svara för drygt 95 procent av alla synundersökningar i landet. Övriga knappa fem procent avser barn under åtta år och görs i regel av ögonläkare, som författningsenligt har förskrivningsrätt till optiska synhjälpmedel för barn.

² Undersökningen genomfördes i ett riksrepresentativt urval på 1 000 individer.

Problemen börjar i skolan

Fram till och med att skolan börjar undersöks ögonen i samband med obligatoriska kontroller hos barnavårdscentralen. När barnet börjar skolan tar skolhälsovården över synundersökningen.

Barn med synfel som inte får glasögon får problem i skolarbetet. Det handlar om att barnen inte hänger med i skolarbetet eftersom de inte ser ordentligt och det handlar om att barnen vanligtvis får psykosomatiska besvär som huvudvärk, trötthet och koncentrationssvårigheter.

Hugo Lagercrantz, professor pediatrik, neonatologi talar ofta om det lilla barnets behov. Barnets hjärna är som en djungel med nervbanor kors och tvärs. Att tala mycket till barnet är viktigt för språkutvecklingen. De nervbanor som stimuleras under tidig barndom frodas, med andra försvinner. Han menar att det är viktigt att stimulera barns läsning. Och om barnet inte kan se på grund av medfödd starr eller svår skelning, går synbarken i träda och barnet utvecklar inte synförmåga.

Synen spelar en dominerande roll vid tidig kommunikation och inläring. Det är nyckeln till kunskap. Glasögon till barn bör därför ses som medicinsk behandling så länge som synen utvecklas för att barn ska kunna utvecklas och hänga med i skolan och delta i gemenskapen med sina kamrater. Om synnedsättningen är bestående bör glasögon betraktas som hjälpmedel för funktionsnedsättning på samma sätt som en hörapparat är.

Enligt Gerd Holmström, docent och barnögonläkare vid Akademiska sjukhuset i Uppsala som uttalar sig i en artikel i Svenska Dagbladet, är synen inte färdigutvecklad förrän vid 8 till 10 års ålder.

– Om ett barn har stora brytningsfel, såsom översynthet, närsynthet eller astigmatism, är det viktigt att använda glasögon för att synen ska utvecklas optimalt. Barnet kan annars få en synnedsättning som inte går att behandla senare. Brytningsfel har en viss ärftlighet. Det finns familjer där alla är närsynta och då kan utgifterna bli väldigt höga, menar hon.

Även Ulla Kugelberg, överläkare på S:t Eriks Ögonsjukhus i Stockholm, betonar kostnaderna för barnglasögon.

– Det blir jättedyrt. Dels växer barn så de måste byta glasögon mycket oftare än vuxna, dels sliter barn sina glasögon på ett annat sätt. Ulla Kugelberg får hänvisa familjer med dålig ekonomi till socialtjänsten eller sjukhusets kurator som kan fördela medel ur fonder eftersom bidraget slopades 2004.

Bidragsansökningar till Majblommans lokalföreningar verifieras ofta med intyg från skolhälsovården som har ett stort engagemang för barns hälsa och utveckling.

Intyg från skolsköterska:

I början av terminen gick flickans glasögon sönder och hon är i stort behov av glasögon. Vid min undersökning av henne konstaterar jag att hon ser 0,15 med sitt vänstra öga och 0,5 med sitt högra öga. (normal syn är 1,0). Hon ser inte vad läraren skriver på tavlan, kan inte arbeta vid datorn och har ofta huvudvärk. Familjens ekonomi är ansträngd då modern är sjukskriven och pappan är avliden.

Intyg från kurator på skola:

Mamman har varit i kontakt med undertecknad med anledning av familjens svaga ekonomi. Skolan har kunnat hjälpa pojken med diverse skolmaterial. Han behöver också glasögon men skolan kan inte hjälpa till med det. Familjens inkomst ligger strax över bidragsnorm och de får inte hjälp av socialtjänsten. Bifogar kostnadsförslag på 3.360 kr från optiker.

Politikers röster om glasögonbidrag

Återinför glasögonbidraget!

Det kräver Yvonne Andersson, kristdemokratisk riksdagsledamot som i fjol lämnade in en motion om detta.

– Glasögon kan jämföras med hörapparater som barn får gratis. Vad är det för skillnad på synen och hörseln? Det är två olika sinnen, men det är ingen skillnad i betydelse mellan dem – båda behövs för att vi ska kunna fungera ordentligt i skolan eller på arbetsplatsen. Glasögon får aldrig betraktas som en kosmetisk åtgärd, säger Yvonne Andersson

Pia Lidwall, gruppledare (kd) i Stockholms läns landsting, lovade inför valet att återinföra glasögonbidraget som vänstermajoriteten drog in:

– Landstinget under vår ledning kommer spendera minst 4,5 miljoner på detta bidrag; summan spelar nämligen liten roll för landstinget men en stor roll för alla barnfamiljer som får ta del av ett bidrag på mellan 600-800 kr per glasögonrecept.

Höj bidraget till barns glasögon!

Landstinget bör höja bidraget till barns och ungdomars glasögon. Det föreslår socialdemokraten Lena Bäckelin enligt ett inlägg i P4 Jämtland den 20 december. I dag får barn upp till sju år 500 kronor i bidrag från landstinget till glasögon. Lena Bäckelin anser att bidraget bör höjas och att ungdomar upp till 19 ska kunna få det.

Vilka barn behöver glasögon?

Hos de flesta barn utvecklas synen normalt och de obligatoriska barnundersökningarna avslöjar som regel alla väsentliga synfel. Har du misstanke om att något är fel med ditt barns syn ska du vara uppmärksam på följande signaler:

- Att ena ögat skelar då och då eller när ditt barn är trött.
- Att barnet stänger eller täcker det ena ögat ofta
- Att barnet ofta lägger huvudet på sned eller vrider det när de ska se något
- Att barnet ofta ofrivilligt stöter i saker och möbler
- Att barnet sitter påfallande nära TV:n eller håller boken nära ansiktet
- Att barnet kisar ofta
- Att barnet blinkar ofta eller kniper ihop ögonen
- Att barnet ofta har huvudvärk

Barn under åtta år undersöks i regel av ögonläkare, som författningsenligt har förskrivningsrätt till optiska synhjälpmedel för barn.

Utöver att ögonläkaren kontrollerar ögonens utveckling finns det en annan speciell orsak. Barns ögon är mycket anpassningsbara och vid speciella tillfällen är de i stånd att kompensera för tämligen stora synfel. Ögonläkaren kan därför droppa medicin i ögonen som upphäver ögats förmåga att fokusera och kan därmed avslöja eventuella synfel.

Ungefär vart tjugonde barn behöver glasögon. Glasögonen ges för att rätta till ett brytningsfel (översynthet, närsynthet och astigmatism) så att en skarp bild faller på näthinnan. Vissa typer av skelning kan också rättas till med hjälp av glasögon. Vissa brytningsfel kan ögat själv med större eller mindre ansträngning försöka kompensera. Om brytningsfelet är större än vad barnet själv kan klara av ges glasögon. Glasögonen ska användas ständigt för att synen ska utvecklas på bästa sätt. I början kan det vara svårt att vänja sig vid sina glasögon. Barnet kan till och med uppleva att det ser sämre med glasögonen, beroende på att det kan ta tid för ögat att lära sig att slappna av. Detta är alltid individuellt hur länge barnet behöver glasögon. Man kan aldrig i förväg förutse hur länge glasögonbehovet kvarstår.

Synutveckling

Det nyfödda barnets syn är inte färdigutvecklad vilket beror på omognad i synsystemet (näthinnan, synbanorna och synbarken i hjärnan). Det nyfödda barnet kan urskilja ett ansikte på 0,5 meter. Vår syn förbättras och utvecklas efter hand upp till 8-10 års ålder. De flesta barn har fullt utvecklad syn vid 6 års ålder. För att en normal utveckling av synen ska ske krävs att synsystemet stimuleras på bästa möjliga sätt. Detta kräver att bilden som träffar näthinnan är av absolut bästa kvalitet.

Ett barn med brytningsfel (*närsynthet, översynthet, astigmatism*) får aldrig en fullgod bild på näthinnan, och synen utvecklas inte som den ska. Man får en synsvaghet (*amblyopi*) som beror på bristande stimulering och inte på någon sjukdom i ögat eller synbanorna. Skelning och optiska hinder kan också orsaka amblyopi.

Cirka 6 procent av barn i förskoleåldern drabbas av amblyopi.

Hur behandlar man synfel?

- Om brytningsfel föreligger ska detta korrigeras med glasögon.
- Vid behov kan ett öga stimuleras extra genom att man sätter lapp för det andra ögat.
- Om optiska hinder föreligger (t ex. linsgrumlingar, nedhängande ögonlock) åtgärdas dessa.

Ju tidigare man startar behandling desto bättre möjlighet till ett bra resultat. Behandlingen måste oftast fortsätta så länge synutvecklingen pågår.

Allt fler barn i hushåll med en låg ekonomisk standard

Andelen barnhushåll med låg ekonomisk standard har ökat kraftigt under senare år och uppgick under 2007 till 12 procent. Ur ett barnperspektiv är det allvarligt att gruppen ökar eftersom det innebär risk för både ett socialt och ett ekonomiskt utanförskap gentemot andra barn. Föräldrarnas ekonomiska standard har stor betydelse för barnens uppväxtvillkor. En svagare ekonomi kan få effekter på barns möjligheter att delta i fritidsaktiviteter, deras boendemiljö, utbildning och även hälsa.

Att växa upp i fattiga familjer är förknippat med känslor av skam, oro och rädsla. Det är därför angeläget att sprida kunskap om att fattigdom inte är ett resultat av oförmåga att hushålla, det handlar om familjer som kämpar för att få tillvaron att gå ihop utan några marginaler utöver det allra nödvändigaste.

Familjer med knapp ekonomi försöker undvika situationer där föräldrar eller barn löper risken att bli betraktade som fattiga eller avvikande. Det kan innebära att man tackar nej till födelsedagskalas eftersom det saknas pengar till att köpa en present eller ordna ett eget kalas. Det kan också innebära att sjukanmäla barnet vid en skolresa föräldrarna inte har råd med.

Sveriges största barnhjälsorganisation

Majblomman har sedan 1907 arbetat för att förbättra barns villkor och bekämpar barnfattigdom. Vi betraktar barnet ur ett en-meters-perspektiv som utgår från Barnkonventionen. Vi har en helhetssyn på barns hälsa och utveckling och är noga med att barns behov lyfts fram i vår verksamhet. Det betyder också att vi agerar när vi ser brister i den allmänna välfärden som är reglerad i lag och i Barnkonventionen.

Majblomman består av drygt 700 lokalföreningar som självständigt bedömer och behandlar bidragsansökningar från ekonomiskt utsatta föräldrar. Det handlar om bidrag till enskilda barn.

Lokalföreningarna är en del av nätverket runt varje barn. Medlemmarna arbetar oftast, till vardags, inom de funktioner som finns runt barnet.

Majblomman bidrar även till forskning om barns villkor, har ett sommarläger för barn på Galtarö och bedriver verksamhet som syftar till att barn ska få komma till tals i beslut som rör dem.

På tio år har Majblommans insamling ökat från 16 till 46 miljoner kronor. Men behoven är ännu större. Andelen barnhushåll med låg ekonomisk standard har ökat kraftigt under senare år och uppgick under 2007 till 12 procent. Ur ett barnperspektiv är det allvarligt att gruppen ökar eftersom det innebär risk för både ett socialt och ett ekonomiskt utanförskap gentemot andra barn.

Majblomman och andra organisationer som kan bevilja bidrag till barnfamiljer är ofta den sista utvägen.

Landstingens bidrag enligt kartläggning i juni 2008

Landsting	Bidrag	Ålder	Belopp
Blekinge	Ja	Till och med 7 år.	Högst 700 kronor. Men även barn och unga 9-19 år kan få bidrag med högst 300 kronor för utprovning av glasögon.
Dalarna	Ja	Till och med 7 år	Mellan 350 och 600 kronor beroende på glas.
Gotland	Ja	Till och med 7 år.	600 kronor
Gävleborg	Ja	Till och med 7 år.	Gratis
Halland	Ja	Till och med 7 år.	500 eller 770 kronor beroende på hur avancerade glasen är. Barn och unga 8-19 år kan vartannat år få ett bidrag på högst 450 kronor för glasögon/kontaklinser.
Jämtland	Ja	Till och med 7 år.	500 kronor
Jönköping	Ja	Till och med 7 år.	Högst 700 kronor. Även barn 8-11 år som behandlas för synedsättning eller skelning kan få bidrag.
Kalmar	Ja	Till och med 7 år.	Från 725 kronor ”och uppåt” beroende på glas.
Kronoberg	Ja	Till och med 7 år.	Full ersättning för normalglas. Bågar högst 100 kronor.
Norrbotten	Ja	Till och med 7 år.	Gratis
Skåne	Ja	Till och med 7 år.	Högst 500 kronor för enkelslipade och 1 000 kronor för dubbelslipade.
Stockholm	Nej	---	---
Sörmland	Ja	Till och med 7 år.	Högst 500 kronor. På läkarremiss även till barn 8-12 år.
Uppsala	Ja	Till och med 7 år.	550 kronor
Värmland	Ja	Till och med 7 år.	Mellan 250 och 600 kronor beroende på glas.
Västerbotten	Ja	Till och med 7 år.	400 kronor
Västernorrland	Ja	Till och med 7 år	Mellan 450 och 900 kronor beroende på glas.
Västmanland	Ja	Till och med 7 år.	Gratis
V. Götaland	Ja	Till och med 7 år.	Varierande belopp beroende på typ av glas.
Örebro	Ja	Till och med 7 år.	Mellan 300 och 450 kronor beroende på glas. Bågar högst 300 kronor.
Östergötland	Ja	Till och med 7 år.	450 kronor

Partiledarnas svar om glasögonbidrag 2006 visar på låg medvetenhet.

Under politikerveckan i Almedalen 2006, ställde knattereportern David Lindvall, 11 år, från S:t Hansskolan i Visby partiledarna mot väggen. Svaren visar på låg medvetenhet om den situation som drabbar ekonomiskt utsatta barn med nedsatt syn.

Frågan till partiledarna

Barn som har nedsatt hörsel får en hörapparat för att kunna hänga med i skolan och på fritiden. När barn har nedsatt syn blir begränsningarna lika stora för barnet. Men de får inte bidrag för sina glasögon.

Tycker du att alla barn som behöver glasögon ska kunna få bidrag till det?

Socialdemokraterna, **Göran Persson**
Söndag den 2 juli

Jag tycker inte att det är orimligt men det är inte jag som ska avgöra den saken. Det gör våra landsting och vissa landsting ger bidrag, men inte till vilka bågar som helst. En del bågar är väldigt dyra, men standardbågar och glaset. En del landsting ger inget och stöd och jag tycker att de ska pröva den saken särskilt. Vi kommer inte att gå in från statens sida och kräva att man ger bidrag rakt över utan landstingen bestämmer. Men landstingen har återigen en god ekonomi och det är en relativt begränsad kostnad.

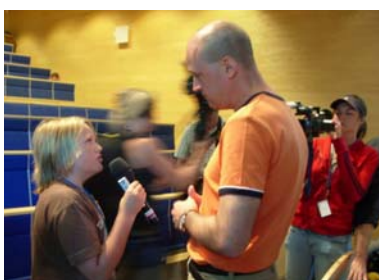
Kristdemokraterna, **Göran Hägglund**
Måndag den 3 juli

När du beskriver frågan så här låter det väldigt konstigt. Vi har inget i vårt valprogram som tar upp denna frågan men jag ska undersöka detta och återkomma till dig när jag har gjort det och ge dig ett svar.

Miljöpartiet, **Maria Wetterstrand**
Tisdag den 4 juli

Det är någonting som jag kan förstå att man kan uppleva som orättvist. Jag kan inte lova så här direkt vad jag ska förändra för jag vet inte vad det kostar och vad man i så fall skulle behöva ta dom pengarna ifrån.

Moderaterna, **Fredrik Reinfeldt**
Onsdag den 5 juli

Vi har inget sådant förslag men du beskriver problemet korrekt. I Sverige har öron varit offentlig sektor och ögon privat sektor. Jag tror väldigt få tycker det här med glasögon och hjälp med synen är ett problem utan kritiken kommer oftast när man behöver hjälp med hörseln. Det är då vi tycker oss ha problem med att få de hjälpmedel vi tycker oss ha rätt till och det är då det är långa köer. Därför är det runt hörseln vi behöver mer resurser.

Vänsterpartiet, **Lars Ohly**
Torsdag den 6 juli

Jag tycker du har helt rätt när du jämför synproblem med hörselproblem. Det är inte barns fel att man har sämre hörsel eller syn är sina kompisar. Det betyder en stor kostnad för föräldrar som har lite pengar. Det är en fråga jag ska ta med mig och följa upp när jag kommer tillbaka till Stockholm. Sedan kan väl du och jag höras av så att jag kan svara mer konkret sedan.

Folkpartiet, **Lars Leijonborg**
Fredag den 7 juli

Ja, jag vet inte riktigt, det där är nog inte staten som bestämmer utan det är kommuner och landsting. På sina håll har det nog varit så att om man har ett medicinskt synfel så kunde man få bidrag. Det där får vi titta på om det är en stor kostnad för vissa familjer så är det synd om de inte kan skaffa bra glasögon. Ingen ska ju behöva vara utestängd från skolundervisningen och inte kunna läsa för att man inte har bra glasögon.

Centerpartiet, **Maud Olofsson**
Lördag den 8 juli

Vi har sagt så här att man ska jämställa hjälpmedel, både vad gäller bidrag och tillgänglighet. Idag kan du gå till optikern och snabbt få hjälp med glasögon men inte gå till en hörcentral och snabbt få hjälp med en hörapparat.

Vi har sagt att man ska jämställa hjälpmedel och så får vi se också på det här med ersättningen.

Hjälpmedel och samhällsstöd om man har funktionsnedsättningar

Om man har en funktionsnedsättning ska man kunna leva ett så vanligt liv som möjligt. Landets hälso- och sjukvård, socialtjänst, socialförsäkrings- och arbetsmarknadsåtgärder ska sammantaget ge förutsättningar för detta.

Samhällets insatser i form av stöd får man huvudsakligen genom

- kommunen
- landstinget/regionen
- försäkringskassan
- länsarbetsnämnden.

Kommunen svarar för skola/utbildning, bostadsanpassning, äldre- och handikappomsorg samt hälso- och sjukvård upp till läkarnivå.

Landstinget svarar i huvudsak för hälso- och sjukvård på alla vårdnivåer.

Försäkringskassan svarar för socialförsäkringens ansvarsområde, till exempel pensioner och sjukpenning.

Länsarbetsnämnden har ansvaret för insatser med anknytning till arbetet.

Vem har en funktionsnedsättning?

Man har en funktionsnedsättning om man på grund av en skada, sjukdom eller medicinskt tillstånd har svårigheter att klara vardagliga aktiviteter.

Hjälpmedel ger ökad livskvalitet

Tillgång till bra hjälpmedel och en tillgänglig miljö är grundläggande förutsättningar för att man ska kunna leva ett så aktivt och självständigt liv som möjligt om man har en funktionsnedsättning. Väl fungerande hjälpmedel kan innebära att man får en väsentligt ökad livskvalitet. Dessutom kan hjälpmedel medföra besparingar inom andra sektorer av samhället.

Vad är hjälpmedel?

- Hjälpmedel är produkter som man behöver när man har en funktionsnedsättning för att förebygga framtida förluster av funktion eller
- förmåga förbättra eller bevara funktion eller förmåga samt
- kompensera försämrad eller förlorad funktion och förmåga att klara det dagliga livet.

Hjälpmedel som ska användas i hemmet, närmiljön och skolan för att underlätta det dagliga livet och/eller för vård och behandling, är ett ansvar för sjukvårdshuvudmännen, det vill säga landstingen och kommunerna. Hjälpmedel förskrivs av hälso- och sjukvårdspersonal.

Källa: Sjukvårdsrådgivningen

Majblommans rapporter och PM

www.majblomman.se

- 2008-07-15 "En-meters-perspektivet"**
En rapport om partiledarnas syn på barnfattigdom i Sverige.
- 2008-06-12 Mitt sommarlov, vad jätteskönt mitt sommarlov ska bli....**
En rapport om barns olika villkor och kommuners ansvar för barn under sommarlovet.
- 2008-03-27 Somliga går med trasiga skor, säg vad beror det på?**
Majblommans årsrapport 2008. Om barns dagsaktuella behov som en följd av brister i välfärden.
- 2007-11-30 Vad fick du i julklapp?**
En rapport om barn och ekonomisk utsatthet i jultid och om brister i barnperspektiv vid beslut om ekonomiskt bistånd.
- 2007-07-13 Har barnkonventionen tagit sommarlov?**
En rapport om barns röster och rättigheter
- 2007-06-07 Sommar, sommar och sol**
En rapport om barns olika villkor på sommarlovet
- 2007-03-22 Man måste bry sig om hur ungarna mår**
En rapport om barns villkor och svenskars attityd till barnfattigdom i Sverige
- 2006-07-11 Barns glasögon -behov, bidrag och brister.**
Rapport om skillnaden i synen på synnedsättning och andra funktionshinder och sjukdomar.
- 2005-12-29 Barns ojämlika villkor i Sverige.**
PM om Majblommans syn på avgifter i skolan och vår roll i barnets nätverk.
- 2005-11-22 Dyra julklappar och svårt ta ledigt drabbar barn**
- 2005-09-14 Därför skapar Majblomman debatt om avgifter i skolan.**
PM om avgifter i skolan under pågående förhandling om ny skollag. Innehåller sammanfattning av doktorsavhandlingen "Nödvändighetens pris".
- 2005-07-12 Knattereporter ställde politiker till svars i Visby**
Rapport om politikers syn på "obligatoriska" klasskassor i skolan.
- 2005-07-06 När kassan är skral**
Rapport om klasskassan och andra olagliga avgifter i skolan.
- 2005-06-09 Du ska inte tro det blir sommar**
Rapport om hur ekonomisk utsatthet drabbar barn på sommarlovet.
- 2005-06-09 Klassresan**
Rapport om hur olagliga avgifter drabbar fattiga barn i skolan.
- 2004-11-22 Discon, plastpåsar, majblommor (och ett och annat lagbrott).**
Rapport om goda råd om hur aktiviteter och hjälpmedel finansieras i skolan.
- 2004-07-12 Politiker svarar om avgiftsbelagda skolaktiviteter.**
Rapport från politikerveckan i Visby den 4-10 juli 2004.
- 2004-07-08 Vem har råd att gå i skolan?**
Rapport om avgiftsbelagda skolaktiviteter och kommuner som bryter mot lagen.
- 2004-06-10 Barns behov tar inte sommarlov**
Rapport om kommuners minskade satsningar på skollovsaktiviteter.
- 2004-04-26 Majblommans syn på barnfattigdom i Sverige.**
PM om Majblommans erfarenheter om villkoren för barn som lever i en fattig familj. Bilaga i Ds 2004:41, Ekonomiskt utsatta barn.